

ที่ นร 1117/ ๖๖5

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
128 อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม. 10400

19 มีนาคม 2546

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับ
ร่างแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙
(พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) ฉบับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วย สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อ
คณะรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามแนว
นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่บัญญัติในหมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ความเห็น
เกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนอื่นตามที่มิถูกกฎหมายกำหนด

ในการนี้ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญต่อการกำหนด
แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 (พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๙)
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นอย่างยิ่ง เพราะมีฐานะเป็นแผนยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน ซึ่งจะต้องสอดคล้อง
กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และจะส่งผลต่อการกำหนดแผนปฏิบัติการของส่วนราชการ
ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาภาคเกษตรและเกษตรกรโดยตรง จึงได้ทำการศึกษาในรายละเอียด ซึ่งได้พบว่
การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรดังกล่าว ยังขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในเรื่อง การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ การรวบรวมข้อมูลในด้านการเกษตร การติดตามและประเมินผล
และยังขาดการจัดการในเรื่องข้อมูลและการส่งเสริมการตลาดของภาครัฐด้วย จึงขอเสนอความเห็นและข้อเสนอ
แนะ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขร่างแผนพัฒนาการเกษตรดังกล่าว โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และใคร่ขอทราบผลการพิจารณาในโอกาสแรกด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานันท์ ปันยารชุน)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. 0-2612-9222

โทรสาร 0-2216-5222-3

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เกี่ยวกับ

ร่างแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9
(พ.ศ. 2545 - 2549) ฉบับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ก. ความเป็นมา

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญต่อการกำหนดแผนพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นอย่างสูง เพราะเป็นแผนยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และจะส่งผลต่อการกำหนดแผนปฏิบัติการของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ คือความสำเร็จสูงสุดในเบื้องต้นแห่งการพัฒนาทั้งปวง

สภาที่ปรึกษาฯ จึงได้มอบหมายให้คณะทำงานการเกษตรและสหกรณ์ ทำการศึกษาเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ข. วิธีการศึกษา

1. รับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้แทนองค์กรเกษตรกร

1.1 รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนพัฒนาการเกษตรจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งส่วนที่เป็นนักวิชาการและผู้เป็นเกษตรกรผู้มีประสบการณ์ 4 ครั้ง

1.2 จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนองค์กรเกษตรกร 871 คน จาก 5 ภาค จำนวน 6 ครั้ง

2. ศึกษาเอกสารแผนพัฒนาการเกษตร เทียบเคียงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 คือ

2.1 ร่างแผนพัฒนาการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2 ร่างแผนพัฒนาสหกรณ์ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.3 ร่างแผนพัฒนาการประมง ของกรมประมง

3. เชิญผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาบรรยายสรุป 3 ครั้ง คือ

3.1 ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บรรยายสรุปร่างแผนพัฒนาการเกษตร โดยเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ดร.อดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ)

3.2 ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์ บรรยายสรุปร่างแผนพัฒนาสหกรณ์ โดยรองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ (ดร.กนก คดีการ)

3.3 ผู้แทนกรมประมง บรรยายสรุปร่างแผนพัฒนาการประมง โดยรองอธิบดีกรมประมง (ดร.ไมตรี ดวงสวัสดิ์)

4. ประชุมคณะทำงานการเกษตรและสหกรณ์

ประชุมคณะทำงานฯ หลายครั้งเพื่อพิจารณา วิเคราะห์ ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะ

ค. สถานการณ์ความยากจนของเกษตรกรในประเทศไทย

1. ภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจกับความยากจน

การพัฒนาประเทศใน 4 ทศวรรษที่ผ่านมา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 7 (ก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ) ภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ฉบับที่ 6 และฉบับที่ 7 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศได้ขยายตัวร้อยละ 5.35 ร้อยละ 12.00 และร้อยละ 7.78 ตามลำดับ แต่หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจ ในปี 2540 เป็นผลให้การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศได้ถดถอยโดยเฉลี่ยในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (2540 - 2544) มีอัตราเติบโต ร้อยละ -3.47

ตารางที่ 1 อัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทย (GDP) ที่แท้จริง จำแนกตามแผนพัฒนา

แผน	อัตราเติบโตของ GDP ภาคเกษตร	อัตราเติบโตของ GDP นอกภาคเกษตร	อัตราเติบโตของ GDP รวม
แผน 1 (2504 - 2509)	7.08	9.53	8.60
แผน 2 (2510 - 2514)	0.37	7.24	5.06
แผน 3 (2515 - 2519)	9.81	5.45	6.55
แผน 4 (2520 - 2524)	3.42	5.87	5.08
แผน 5 (2525 - 2529)	-5.09	8.56	5.35
แผน 6 (2530 - 2534)	7.39	12.85	12.00
แผน 7 (2535 - 2539)	5.35	8.15	7.78
แผน 8 (2540 - 2544)	-6.6	-3.02	-3.47
เฉลี่ยแผน 1 - 8	2.72	6.83	5.87

(หมายเหตุ : แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 คำนวณจากปี 2540 - 2543)

ที่มา : ภราดร ปริดาศักดิ์ ปัทมาวดี โพนกุล ชูชุกี "ห้าทศวรรษของแผนพัฒนาการเกษตรและการเปลี่ยนแปลงในภาคเกษตรของไทย" ใน "ห้าทศวรรษภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย" เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2545 จัดโดย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โดยสรุปแล้วในช่วงสี่ทศวรรษภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่แผน 1 ในปี 2504 จนกระทั่งสิ้นสุดแผน 8 ในปี 2544 ระบบเศรษฐกิจไทยมีการเจริญเติบโตสูงมากประเทศหนึ่งของโลก คือ เฉลี่ยร้อยละ 6.7 ต่อปี ในขณะที่อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยของโลกในช่วงเวลาเดียวกันอยู่ที่ร้อยละ 4 เท่านั้น

การเติบโตทางเศรษฐกิจเช่นนี้ทำให้รายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้น และมีส่วนทำให้อัตราส่วนของความยากจนของไทยลดลง โดยที่อัตราส่วนของคนยากจนซึ่งเคยมีอยู่ประมาณร้อยละ 57 ในปี 2505/06 ได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 11.2 ในปี 2539 แต่ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้อัตราส่วนของความยากจนได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.2 ในปี 2543 อย่างไรก็ตาม ผลจากการพัฒนานี้ได้สร้างให้เกิดการกระจายรายได้ที่เหลื่อมล้ำกันมากขึ้น เพราะกลุ่มประชากรร้อยละ 20 ที่มีรายได้ต่ำสุดที่เคยมีส่วนแบ่งรายได้ร้อยละ 6 ของรายได้รวมในปี 2518/19 แต่ในปี 2543 ส่วนแบ่งของรายได้ได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 3.9 ในขณะที่ประชากรร้อยละ 20 ที่มีรายได้สูงสุด มีส่วนแบ่งรายได้ร้อยละ 49.2 ในปี 2518/19 กลับมีส่วนแบ่งรายได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 57.8 ในปี 2543 ทำให้ช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยยิ่งห่างขึ้น (ปราณี ทินกร, 2545)

2. ปัญหาหนี้สินกับความยากจน

ปัญหาหลักของเกษตรกรยากจน ได้แก่ ปัญหาภาระหนี้สิน ซึ่งเกิดทั้งจากการผลิตทางการเกษตรที่ล้มเหลว และสภาพเศรษฐกิจสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สถิติเกี่ยวกับภาระหนี้สินของเกษตรกรแสดงถึงภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นจาก 1,454 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2513/14 เป็น 37,231 บาทต่อครัวเรือน ในปี 2542/43 หรือเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 12.3 ต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2545) รัฐบาลได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในหลายๆ ด้าน แต่การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ยังเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะกิจ และไม่ได้เป็นการแก้ไขในทางโครงสร้าง ซึ่งเป็นเรื่องที่ผูกพันกับระบบการผลิตทางการเกษตร และการครอบครองที่ดิน จริงอยู่ที่ในวางแผนพัฒนาการเกษตรจะมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรอยู่ก็ตาม แต่หากไม่มีโครงการที่แก้ไขปัญหามาตรฐานโครงสร้างที่ชัดเจน ปัญหาหนี้สินที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่ยากจนก็จะยังคงดำรงอยู่ต่อไป และจะเป็นผลทำให้เกษตรกรกลุ่มนี้เกิดความล้มเหลวในชีวิต ซึ่งจะเป็นผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม

3. ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของที่ดิน ป่าไม้ แหล่งน้ำ หรือทะเล นั้น ได้มีการแย่งชิงกันทั้งในระหว่างเกษตรกรด้วยกัน และระหว่างเกษตรกรกับกลุ่มนายทุนและกลุ่มผลประโยชน์อื่นๆ กฎหมายต่างๆ ที่ออกมาเกี่ยวกับเรื่องนี้บางครั้งก็มีการออกอย่างล่าช้า หรือมีฉะนั้นก็กลับกลายเป็นเรื่องผลประโยชน์ของกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่เกษตรกร นอกเหนือจากความชัดเจนในเชิงนโยบายแล้ว การน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติก็ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะบ่อยครั้งนโยบายที่ดีนั้นกลับไปเป็นจริงในทางปฏิบัติ เป็นผลทำให้มีการเคลื่อนไหว ประท้วงอยู่เสมอจากกลุ่มเกษตรกรที่ยากจน

4. ปัญหาเรื่องความไม่แน่นอนในเรื่องราคาผลิตผลเกษตร

ปัญหาพื้นฐานอีกประการหนึ่งของเกษตรกรก็คือความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นผลให้เกิดความเดือดร้อนของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และนำมาสู่ความล่มสลายของเกษตรกรจำนวนมากไม่น้อยในแต่ละปี รัฐบาลยังขาดมาตรการที่สร้างความแน่นอนให้เกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรกรรมส่วนใหญ่ มาตรการดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดเขตการผลิต มาตรการในการสนับสนุนการแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม มาตรการด้านการส่งออกและนำเข้าสินค้าเกษตรกรรม

จ. ความเห็นและข้อเสนอแนะ

สภาที่ปรึกษาฯ ภายหลังจากที่ได้ทำการศึกษาร่างแผนพัฒนาการเกษตรฉบับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเห็นว่า แผนดังกล่าวได้กำหนดขึ้นครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 แต่ได้พบข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของแผนบางประการ ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขจะเป็นปมเงื่อนสำคัญ ที่จะทำให้แผนพัฒนาการเกษตรประสบกับความล้มเหลวได้ จึงมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแผนให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ปัญหาหลักที่สำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2540 มาตรา 76 ซึ่งอาจจำแนกได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน

1.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ควรให้หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาชุมชนด้านการเกษตรอย่างเป็นทางการ และรัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เพียงพอ

1.2 การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลด้านการเกษตร การที่รัฐจะกำหนดนโยบายด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการกำหนดเขตพื้นที่เพาะปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด หรือการกำหนดนโยบายราคาพืชผล หรือนโยบายทางด้านการตลาด ข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็น ที่ผ่านมามักจะเห็นว่าข้อมูลผิดพลาดในเรื่องข้อมูลทางด้านเกษตร และสินค้าเกษตรอยู่เสมอ เป็นผลให้การวิเคราะห์หรือตัดสินใจตลอดจนการกำหนดนโยบายผิดพลาด ในอดีตที่ผ่านมาการเก็บข้อมูลมักมุ่งเน้นไปในระดับจังหวัด ภาค หรือประเทศเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อมูลการเกษตรระดับหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ ควรจะมีการเน้นให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการวางแผนในระดับท้องถิ่น ข้อมูลดังกล่าวนอกจากจะเป็นข้อมูลในด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมงแล้ว ควรที่จะมีข้อมูลทางด้านทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องดิน น้ำ ป่าไม้ ฯลฯ ด้วย การเก็บข้อมูลซึ่งก็ควรที่จะให้ประชาชนเข้ามารับรู้รับทราบ และวิเคราะห์วิจารณ์ด้วย ผลจากการนี้จะช่วยให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของข้อมูลจะได้ช่วยพัฒนาปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้อง และเชื่อถือได้ เพราะเห็นว่าข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนเอง

1.3 ความโปร่งใสของแผนงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบแล้ว ต้องเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ เพื่อให้โอกาสประชาชนได้รับรู้และร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อป้องกันการเปลี่ยนแปลง หรือโยกย้ายงบประมาณไปทำอย่างอื่นโดยมิชอบ ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการงบประมาณมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างคุ้มค่า

1.4 การติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน ให้มีการติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชนอย่างเป็นกระบวนการและจริงจัง ในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการในอดีตที่ผ่านมาพบว่า โครงการต่างๆ ที่ดำเนินการติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง ทำให้การติดตามประเมินผลขาดประสิทธิภาพไม่ตรงกับความเป็นจริง จึงทำให้แผนงาน โครงการต่างๆ ไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น และประสบกับความล้มเหลว

2. การจัดการข้อมูลและการส่งเสริมด้านการตลาด ในอดีตที่ผ่านมาพบข้อมูลด้านการตลาดนอกเหนือจากขาดแคลนแล้ว ความเชื่อถือได้ยังมีน้อยสภาพที่ปรึกษา มีความเห็นว่า ข้อมูลด้านการตลาดในทุกระดับตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น จนกระทั่งถึงระดับชาติและระดับโลกนั้น ควรจะมีการรวบรวมอย่างเป็นระบบ และให้เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร และผู้ประกอบการอาชีพด้านธุรกิจการเกษตร หน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นสำนักงานเศรษฐกิจเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงพาณิชย์ควรที่จะมีการวางแผนร่วมกันในการเก็บข้อมูลด้านการตลาด เพื่อให้ได้มีการรวบรวมข้อมูลได้ทั่วถึงและทันการณ์มีประโยชน์ทั้งต่อการวางแผนและการดำเนินธุรกิจด้านการเกษตร

เอกสารอ้างอิง

ภราดร ปรีดาศักดิ์ ปัทมาวดี โพนกุล ชูชุกิ, 2545 "ห้าทศวรรษของแผนพัฒนาการเกษตรและการเปลี่ยนแปลงในภาคเกษตรของไทย" ใน "ห้าทศวรรษภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย" เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2545 จัดโดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปราณี ทินกร, 2545 "ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในช่วงสี่ทศวรรษของการพัฒนาประเทศ : 2504 - 2544 ใน "ห้าทศวรรษภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย" เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2545 จัดโดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำนักงานเศรษฐกิจเกษตร, 2545 www.oae.go.th/research/socio/2542-43/sectionfarmhouse/economicfarmhouse/sizedebt.html